PROSETÍNSKÝ ZPRAVODAJ

02/2025

Jak to frčí na hřišti

STŘÍPKY ZE ZŠ PROSETÍN

ZPRÁVY ZE ŠKOLKY

OKÉNKO Z FB

SANTINIHO ARCHITEKTURA V CHLUMCI NAD CIDLINOU

V KAPLIČCE SE DĚLY ZÁZRAKY

DOLOVÁNÍ V MRÁKOTÍNĚ

ŽULA HOKEYBAL CUP

VÍTANÝ NÁVŠTĚVNÍK U MODRÉ BYTOVKY. I ČÁPŮM SE V PROSETÍNĚ LÍBÍ!

Obsah

3

A JAK TO FRČÍ NA HŘIŠTÍ DÁL...

Stavba je před dokončením, bude se kolaudovat.

5

STŘÍPKY ZE ZŠ PROSETÍN

Konec školního roku je opravdu nabitý.

14

ZPRÁVY ZE ŠKOLKY

Co se děje u našich nejmenších.

17

OKÉNKO Z FB

Co byste neměli přehlédnout.

19

SANTINIHO ARCHITEKTURA V CHLUMCI NAD CIDLINOU

Zakončení semestru U3V.

21

JUBILANTI, NAROZENÍ, ZEMŘELÍ

Kdo oslavil kulaté narozeniny, kdo se narodil a kdo nás navždy opustil.

22

ZÁZRAKY V KAPLIČCE

Víte, co se dělo v naší kapličce?

23

ŽULA HOKEYBAL CUP 2025

Prosetínský hokejový tým opět pořádal turnaj.

24

DOLOVÁNÍ V MRÁKOTÍNĚ

Kdo slaví kulaté narozeniny, kdo se nám do obce narodil a kdo nás navždy opustil.

27

OKÉNKO Z KRONIKY

Historky, které jste možná ještě neslyšeli.

A jak to frčí na hřišti dál…

Autor: Martin Vít

Stavbu máme před dokončením a blížíme se ke kolaudaci a slavnostnímu otevření.

Každý zpravodaj Vás informuji o aktuální situaci na hřišti, jak postupuje se stavbou.

Tuhle jsem zavzpomínal, jak jsme na mírový oheň v roce 2023 společně se starostou obce veřejně oznámili, že „jdeme“ do této stavby. A nyní, v červenci 2025, se blížíme do finále. V současné chvíli probíhají pokládky vnitřní dlažby a obkladů a čeká nás výmalba. Sokol Prosetín už má zadán ve výrobě nábytek a vybavení restaurace a kabin. Zbývají dodělat finální úpravy kolem včetně pokládky venkovní dlažby a oplocení. A bude nás čekat to nejdůležitější, a to je kolaudace a samozřejmě slavností otevření. Pokud nenastanou nečekané komplikace při kolaudaci, tak máme pracovní termín slavnostního otevření kabin 9. srpna 2025, tj. den před zahájením fotbalové sezóny 2025/2026.

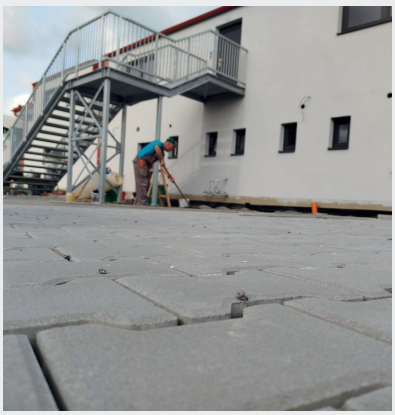

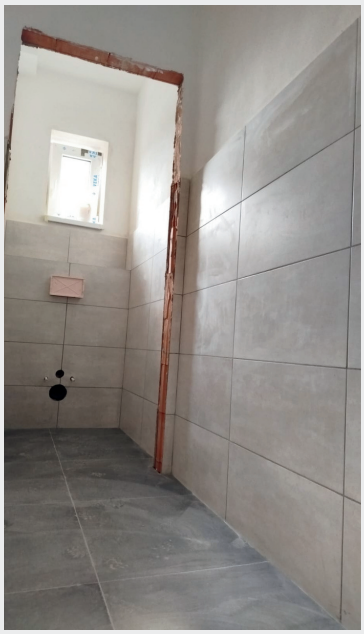

Milníky stavby:

- Květen 2023 – oznámení o stavbě
- Červenec 2023 – instalace kontejnerového městečka
- Září 2023 – demolice staré budovy.
- Říjen 2023 – přeložka dešťové kanalizace
- Listopad 2024 – přeložka plynu (kolaudace únor 2024)
- Březen 2024 –základová deska
- Květen až září 2024 – hrubá stavba
- Září až listopad 2024 – střecha
- Listopad 2024 – okna dveře
- Prosinec 2024 - rastry stropů
- Leden a únor 2025 - elektroinstalace slaboproud a silnoproud, vodoinstalace, topenářské instalace
- Březen 2025 - betonování podlah
- Duben 2025 – fasáda
- Květen, červen 2025 – pokládka dlažby a obkladů, venkovní úpravy

Co to stojí:

V tuto chvíli máme proinvestováno včetně avizovaných plateb a ostatních nákladů (přeložky inženýrských sítí, pronájmu kontejnerů, atd.) 16.044.582,22 Kč. Detaily jsou vidět na transparentním účtu, kde zároveň probíhá veřejná sbírka. Přispět na stavbu můžete stále.

Všem za přispěné peníze děkujeme.

QR platba

Náš plán, aby Sokol Prosetín mohl začít v nové fotbalové sezóně 2025/2026 již využívat nové prostory, stále platí, a držíme se jej!

Kolektiv autorů

(Sebe)Vědomě kyberprostorem a cesta do minulosti

Žáci 6. a 7. třídy naší školy se zúčastnili dvou unikátních vzdělávacích programů, které je obohatily o nové znalosti a umožnily jim aktivně se zapojit do zajímavých činností.

První část programu nesla název „(Sebe)Vědomě kyberprostorem“ a zaměřovala se na bezpečný pohyb v digitálním světě. Během interaktivního workshopu se žáci naučili rozpoznávat deepfakes, odhalovat fake news a správně spravovat svou digitální stopu. Díky praktickým úkolům si osvojili schopnosti kritického myšlení a pochopili, jak si budovat bezpečnou digitální identitu.

Děti se s nadšením zapojovaly do všech činností a aktivně diskutovaly o nástrahách online prostředí.

Druhá část programu nás zavedla do minulosti, a to do tajného krytu civilní obrany, který byl vybudován v době studené války v zámeckém valu. Tento prostor měl v případě útoku, nebo radioaktivního zamoření sloužit jako velitelství civilní obrany, odkud by se řídily záchranné práce. Žáci si mohli na vlastní kůži vyzkoušet, jak fungovalo spojení s okolím, jak se vyráběl elektrický proud pomocí naftového generátoru a jak náročné bylo ručně udržovat v chodu filtraci vzduchu.

Oba programy byly velmi přínosné, zábavné a podnětné. Těšíme se na další zajímavé vzdělávací akce!

Návštěva PLANETY Hlinsko

V úterý 11. března se žáci 4. ročníku vydali na návštěvu vzdělávacího centra Planeta v Hlinsku. Toto moderní centrum nabízí dětem zábavnou formou poznání přírodních jevů a procesů, které ovlivňují naši planetu Zemi.

Během lektorovaného pořadu „Letem světem planetou“ se děti seznámily s mnoha zajímavými fakty o přírodních procesech, jako jsou sopečné erupce, zemětřesení nebo vznik hor.

Program byl nejen poučný, ale také velmi interaktivní – žáci si mohli sami vyzkoušet různé experimenty a aktivity, které jim pomohly lépe pochopit probíraná témata.

Velkou část programu tvořily praktické ukázky a modely, které dětem umožnily nahlédnout do tajů naší planety zblízka. Žáci se například dozvěděli, jak vzniká vítr, proč dochází k přílivu a odlivu nebo jak se mění podnebí v různých částech světa. Každý si s nadšením vyzkoušel interaktivní prvky programu, které zpestřily celou výuku a přinesly nové poznatky zábavnou formou.

Výlet do vzdělávacího centra Planeta byl pro všechny účastníky nejen příležitostí rozšířit si své znalosti, ale také skvělým zážitkem. Žáci odjížděli plní dojmů a nových informací, které jistě využijí i ve školní výuce. Tento den se stal pro všechny nezapomenutelnou cestou za poznáním naší planety.

Indiáni prérií, americká divočina i etnické hudební nástroje

Ve čtvrtek 20. března zavítal do naší školy pan Mgr. Karel Kocůrek, neobyčejná osobnost – cestovatel, muzikant, pedagog. Beseda s ním byla velmi přínosná, měl vždy připravená zajímavá videa, která poutavě doprovázel kultivovaným mluveným slovem. Besedy se postupně účastnily jednotlivé ročníky, od prvňáčků až po deváťáky. Zajímavou zvláštností bylo, že své přednášky oživoval angličtinou, jejíž náročnost se stupňovala podle ročníků.

Vybraným tématem bylo USA – WEST, takže jsme se společně podívali do amerických přírodních rezervací i velkých měst, jako Las Vegas, Los Angeles, San Francisco, nebo San Diego. Žáci mohli obdivovat krásné snímky nejen ze zmiňovaných měst, ale také např. z Yosemitského národního parku. Ukázal nám, co je pro daná místa typické (od zvířat, rostlin, staveb, až po kulturu).

Zvláštní zájem věnoval cestovatel původním americkým obyvatelům – indiánům, zejména těm z kmene Navaho. Děti si rozšířily zeměpisné obzory a přitom se nenásilně zdokonalovaly v angličtině.

Přidanou hodnotou byla ukázka etnických hudebních nástrojů. Žáky velmi oslovily informace a rady o možnosti cestování po Spojených státech od někoho, kdo zná dobře místní poměry, i povídání o smyslu učení se cizím jazykům, o důležitosti píle v životě člověka a o krásách poznávání světa v souvislosti s národní hrdostí.

Pan Mgr. Kocůrek přednášel s obrovským nadšením a nasazením, od srdce a vtipně. Žáci jej pozorně poslouchali a reagovali na jeho případné dotazy. Mnohokrát děkujeme, že našim žákům věnoval dnešní den, a už teď se těšíme, s čím k nám zavítá příště.

Kulturní exkurze do Prahy

První naší jarní akcí se stala exkurze v Praze a přinesla nám spoustu příjemných zážitků. Děkujeme tomu, kdo objednával počasí. Osmáci a deváťáci si užili dvě pražské kulturní instituce, jejichž edukační oddělení pracují naprosto skvěle. A tak jsme si poslechli v podání České studentské filharmonie v Rudolfinu Obrázky z výstavy M. P. Musorgského. Moderátor nás provedl jednotlivými částmi, líbili se nám oba sólisté, klavírista i saxofonista. Mohli jsme hlasováním ovlivnit instrumentaci Baby Jagy, poznali jsme spoustu nových nástrojů. Zvuk filharmonie v závěrečném forte byl vskutku strhující.

V Národním muzeu nás čekaly lektorky s velmi zajímavými interaktivními programy Poznáváme Pantheon a K čemu sloužil devizový příslib. Ještěže už o něj dnes nemusíme žádat. Bohužel jsme v muzeu strávili jen málo času, protože touha po víru Václavského náměstí zvítězila nad touhou po vzdělání. Takže další výstavu si necháváme na příště.

Den učitelů

Dne 28. března si připomínáme výročí narození J. A. Komenského – učitele národů, který v České republice slavíme jako Den učitelů. Své díky vyjádřili pedagogům také žáci naší školy. Pod záštitou školního parlamentu si připravili překvapení v podobě hudebních i tanečních vystoupení. Ke gratulaci se připojil také starosta obce pan Michal Vychroň, který předal pedagogům základní i mateřské školy květinu za jejich náročnou a zodpovědnou práci. Poděkování patří i všem nepedagogickým pracovníkům, bez nichž by obě školy nemohly fungovat. Děkujeme!

Zážitkové bubnování

Dopoledne 4. dubna, v očekávání blížící se Noci s Andersenem na indiánské téma, se žáci 1. až 6. třídy zúčastnili prožitkového bubnování s lektorem Pavlem Jasanským. Děti se seznámily se základy hry na bubny djembe a s dalšími etnickými hudebními nástroji. Nedílnou součástí byla také hra na tělo – bodypercussion a hudební relaxace. Průběh lekce respektoval potřeby skupiny. První část byla věnována učení základních rytmů a techniky, druhá pak volnému hraní s využitím naučených rytmických sekvencí.

K zážitkům ze společného hraní nepotřebovaly děti žádné hudební vzdělání ani předchozí zkušenost. Vibrace bubnů napomáhala regeneraci těla, bubnování oběma rukama pak k propojení a vyladění mozkových hemisfér. Děti zažily příjemnou aktivní relaxaci, cestu k regeneraci těla i duše. Všichni zúčastnění si pochvalovali nevšední zážitek.

Prosetínská „Noc s Andersenem“

„Vyřčené slovo a vystřelený šíp nelze vrátit!“

Omahové

Kniha – ten nejtajuplnější poklad na světě! Kolik dobrodružství, smíchu, vědomostí i slziček čeká na každé stránce! Čím víc listů knih otočíme a přečteme, tím lépe poznáme a pochopíme sebe, i svět okolo nás. Stáváme se moudřejšími a stejně vzácnými, jako každý list v naší knihovně. To přináší čtenářství!

Noc s Andersenem je akce konaná právě na podporu dětské četby u příležitosti výročí narození dánského pohádkáře Hanse Christiana Andersena. V pátek 4. dubna se v ZŠ Prosetín sešlo 133 dětí a 22 dospělých, aby již posedmnácté oslavili tento svátek dětské knihy.

Po úvodu, kdy děti ze třetí třídy zatančily na andersenovskou znělku scénický tanec, následovalo slavnostní pasování prvňáčků na „nové rytíře řádu čtenářského“. Ve stejném duchu proběhlo také vyhodnocení celoroční čtenářské soutěže. Nejlepší čtenářkou se stala žákyně 4. třídy Anička Nováková, která během roku přečetla neuvěřitelných 34 knih. V nižších ročnících jí však vyrůstají zdatní konkurenti, například Deniska Psotová ze 3. třídy přečetla úžasných 27 knih.

Po vyhlášení nového ročníku této čtenářské soutěže čekalo na děti taneční vystoupení. Neopakovatelnou atmosféru indiánských rytmů v podání dětí ze školní družiny si všichni náležitě užili, stejně jako dramatizaci indiánského příběhu o sbratření dvou znepřátelených indiánských kmenů.

V další části večera, po dobré večeři, jsme si zazpívali indiánskou píseň a poté již vypuklo to, na co se andersenovští účastníci těšili nejvíce, týmová hra „Indiánskou stezkou za poznáním“. Jejím prostřednictvím jsme se pokusili o vhled do života původních obyvatel Ameriky. Zabloudili jsme trochu do historie, abychom mohli srovnávat život kdysi dávno a dnes. Děti se seznámily se způsobem života jiných kultur, rozvíjely úctu k životu ve všech jeho formách. Posílily své komunikativní dovednosti a tvořivost, utvářely si pocit sounáležitosti se světem, přírodou, lidmi a samozřejmě si užily hojnost dobrodružství a zábavy – objevovaly Ameriku, plížily se, stopovaly a lovily zvěř, orientovaly se podle hvězd, dorozumívaly se obrázkovým i uzlovým písmem, používaly indiánské míry, tančily a dokonce se staly šamany.

Na závěr večera k nám zavítala milá návštěva, Klára Švandová a Matěj Zelinka, kteří naučili mladší i starší děti tance divokého západu. Následně se rozproudila oblíbená diskotéka na oslavu indiánského poselství. Domů si děti odnesly drobné výhry, někteří další příspěvky do své knihovničky, ale hlavně nezapomenutelné zážitky.

Při této příležitosti mnohokrát děkujeme panu **Aleši Doležalovi** za zapůjčení množství indiánských rekvizit. Jejich výstava, kterou zhlédly všechny třídy naší školy, děti motivovala, obohatila a inspirovala.

Křížky a kolečka

Také letos jsme přijali pozvání na týmový turnaj v piškvorkách. A vezeme si dva stříbrné poháry! Deváťáci už tradičně o fous přišli o zlato v souboji s gymnazisty z Hlinska. Šesťáci jako nováčci kategorie druhé místo vůbec nečekali. Gratulujeme a děkujeme za vzornou reprezentaci!

Exkurze v ČOV Prosetín

Ve čtvrtek 10. dubna vyrazily děti ze 2. třídy na exkurzi do čističky odpadních vod v Prosetíně. Přivítal nás pan Bakrlík, který nám hezky a poutavě vysvětlil, jak čistička funguje. Viděli jsme, jak se znečištěná voda proměňuje na čistou a je vypouštěna zpět do Mrákotínského potoka. Obec Prosetín má vše důmyslně vymyšlené a kal z odpadu dále využívá i zpracovává. Velmi se nám líbily nově zbudované žabí tůně a těšíme se, až v nich budeme pozorovat vzácné živočichy.

Dopravní hřiště

Ve středu 9. dubna navštívili třeťáci Dětské dopravní hřiště v Chrudimi. Dětské dopravní hřiště se zaměřuje zejména na prevenci a dopravní výchovu. Svoje teoretické znalosti a dovednosti si děti vyzkoušely v praxi. Překvapivě všechny děti umí jezdit na kole a dokázaly se bezpečně pohybovat, dodržovat předpisy a řídit se dopravními značkami. Celé mrazivé dopoledne si děti užily a těší se na příští rok, kdy se pokusí získat průkaz cyklisty.

Memoriál Josefa Šťulíka 2025

Ve čtvrtek 24. dubna 2025 se v památném prostředí Ležáků konal tradiční Memoriál Josefa Šťulíka, závod v přespolním běhu. Akce se zúčastnily čtyři kategorie závodníků, a to žákyně, žáci, dorostenky a dorostenci. Nechyběla ani naše škola, která na místě nechala opravdu výraznou stopu.

Navzdory nepříznivé předpovědi počasí panovaly ideální běžecké podmínky. Celý druhý stupeň naší školy se aktivně zapojil, což podtrhlo výbornou sportovní atmosféru celé akce. Naši žáci se v konkurenci ostatních škol rozhodně neztratili, Tomáš Pešek si doběhl pro skvělé 2. místo!

Každý závodník si z akce odnesl drobnou odměnu, ale největším zážitkem byla bezpochyby přítomnost legendární Jarmily Kratochvílové, nejlepší české běžkyně všech dob.

Děkujeme všem zúčastněným žákům za reprezentaci školy a skvělé sportovní výkony.

Olympijský víceboj Hlinsko

V pátek se naši žáci zúčastnili sportovní soutěže ve víceboji v Hlinsku, která se letos kvůli nepříznivému počasí přesunula do tělocvičny. Soutěžilo se ve čtyřech disciplínách – švihadlo, trojskok, dribling a hod medicinbalem. I přes omezené podmínky panovala v tělocvičně výborná atmosféra a žáci předvedli skvělé výkony. Největší úspěch měl Petr Zahálka, který si ve své kategorii vybojoval 1. místo. Těsně za ním skončil František Remeš na krásném 2. místě. Oba tak ukázali, že máme na naší škole opravdové sportovní talenty! V soutěži družstev obsadila ZŠ Prosetín 7. místo. Všem zúčastněným děkujeme za reprezentaci školy a gratulujeme k výborným výsledkům!

McDonald ‘s Cup

V úterý 29. dubna 2025 se vybraní chlapci ze Základní školy Prosetín zúčastnili okresního kola oblíbeného fotbalového turnaje **McDonald ‘s Cup**, které se konalo na stadionu MFK Chrudim. V konkurenci týmů z celého okresu si vedli se ctí a nakonec obsadili celkové **11. místo**. Turnaj byl rozdělen do několika základních skupin, kde se naši žáci postupně utkali se silnými soupeři ze ZŠ Chrudim, ZŠ Nasavrky a ZŠ Luže. V zápasech o umístění dokázali předvést, že fotbal je pro ně především radost a týmová práce.

McDonald’s Cup 26. ročník

Výsledné 11. místo bereme jako důstojné za-končení turnaje, ale hlavní přínos vidíme v nadšení, týmovém duchu a zkušenostech, které si kluci ze soutěže odvezli. Děkujeme všem hráčům za vzornou reprezentaci školy.

Čarodějnická stezka pro naše nejmladší

Čarodějnická stezka je nepochybně skvělý způsob, jak nejmenším dětem přiblížit tradici pálení čarodějnic a zároveň je zabavit a naučit něco nového. Na středu 30. dubna si naši deváťáci právě takovou aktivitu plnou zábavných úkolů připravili. Děti z mateřské školy a prvňáčci prošli celkem deseti stanovišti, kde plnili různé úkoly zaměřené na pohy-bové a vědomostní dove-dnosti. Například střílení z luku, hod na cíl, skákání v pytli, skládání obrázků, poznávání barev klobouků nebo vaření lektvaru.

Děti během stezky sbíraly razítka za splněný úkol na záznamové kartičky, v cíli výměnou za vyplněnou kartičku získaly sladkou odměnu. Na závěr jsme společně uvařili opravdu kouzelný lektvar za pomoci suchého ledu. Deváťákům i všem zúčastněným moc děkujeme za příjemně strávené dopoledne.

Ekocentrum PALETA na naší škole

V rámci aktivit ke Dni Země proběhly ve většině tříd na naší škole ekologické programy Eko-centra PALETA. Ekocentrum PALETA je významným centrem ekologické výchovy a osvěty v Pardubickém kraji, které nabízí širokou škálu programů zamě-řených na různé věkové skupiny, od mateřských škol až po dospělé. Z pestré nabídky jsme si vybrali programy, u nichž většina se uskutečnila u nás ve škole. Novou budovu ekocentra v Pardubicích navštívili pouze deváťáci.

1. třída – Bylinky

Během programu si děti zkusily nejběžnější léčivé bylinky očichat, ochutnat a poznat. Také se dozvěděly, k čemu se používají, ochutnaly vlastní bylinkovou směs a vyrobily si jednoduché bylinkové mýdlo.

3. třída – Lesy v ohrožení

Třeťáci se seznámili s vlivy neživé a živé přírody (hlavně člověka) na fungování lesů. Ve třech bitvách s nepřáteli lesa usilovali o přežití modelového lesa.

5. třída – Sucho

Dlouhodobé předpovědi v souvislosti s klimatickými změnami zmiňují možnost, že bude mnohem větší sucho než v minulých desetiletích. Co to znamená pro lidi, pro zvířata a pro rostliny? Změní se náš život k lepšímu nebo k horšímu? A pokud by se měl změnit k horšímu, jak proti suchu bojovat? Nejprve jsme se o suchu něco naučili, abychom potom v roli zodpovědných lidí mohli ovlivnit boj lidstva s tímto globálním problémem.

6. třída - Zelená poušť

Program pro šesťáky byl zaměřen na naši zodpovědnost za ničení původních ekosystémů v Indonésii a jinde na světě (málokdo totiž ví, že masivní pěstování nepůvodních palem především v Indonésii má za následek zničení tamního ekosystému, což povede k zániku až 98 % deštných lesů a velmi ohrozí např. další přežití orangutanů a jiných živočichů). Dozvěděli jsme se, jakým výrobkům se při nakupování vyhnout, abychom se na tom podíleli co nejméně.

7. třída – Fish banks

Simulační hra zabývající se neuvá-ženým lovem ryb v pobřežních vodách – sedmáci se jako majitelé rybářských společností snažili o co největší finanční zisk, bez domluvy a stanovení maximální hranice výlovu však nevyhnutelně došlo k ne-vratným a katastrofálním změnám…

8. třída – Jak vylepšit dům

Žáci získali základní přehled o technologiích umožňujících uspořit energie a vodu při provozu domu, seznámili se s pojmy „nízkoenergetický“ a „pasívní“ dům, vnímali pozitiva takových technologií a nabyli motivaci je využít, až jednou přijde správný čas.

9. třída – Ekologická stopa

S pomocí jednoduché simulační hry se deváťáci učili vypočítat svoji ekologickou stopu (ekologická stopa je číslo ukazující, jak moc zdrojů používáme a jestli si to můžeme dovolit). Zároveň jsme diskutovali o možnostech, jak lze tento indikátor udržitelnosti životního stylu ovlivnit, zmínili jsme se o přelidnění, reklamě, relativnosti luxusu a dalších souvisejících tématech.

Projekt Hrdá škola – Den šílených klobouků

V pátek 16. května jsme se opět zapojili do unikátního projektu Hrdá škola, v rámci kterého byla vyhlášena další aktivita – „Den šílených klobouků“.

Úkolem bylo najít ve svém šatníku nebo si vytvořit originální pokrývku hlavy, která se jen tak neuvidí a každého zaručeně pobaví. Děti, které se do akce zapojily, popustily uzdu své fantazii a vymýšlely kreativní klobouky, čepice, barety, kšiltovky, turbany a mnoho dalších pokrývek hlavy, jež nebude mít nikdo jiný. Využívaly k tomu různé pomůcky a rekvizity, aby dodaly svému výtvoru ten pravý šmrnc!

Po škole se nám tak procházely děti, na jejichž hlavách trůnila pánvička se smaženými vejci, talíř s vidličkou a špagetami, ptačím hnízdem, dortem, mopem na podlahu, … K vidění byly klobouky s květinovým i houbovým designem, nechyběly zvířecí prvky, ani motivy různých profesí.

Se svými kreativními nápady se nezapomněli do této akce zapojit také pedagogové a provozní zaměstnanci.

Cíl této akce se nám určitě vydařil – udělat všední školní den něčím nevšední!

„Básňování“- recitační přehlídka v Chrasti

V krásném prostředí zámecké kaple v Chrasti se letos opět konala tradiční recitační přehlídka, na které nechyběli ani žáci naší školy. Děti z různých tříd předvedly své recitační dovednosti před odbornou porotou, v níž jako každý rok zasedl také pan starosta. Účast na této přehlídce není pro nikoho jednoduchá, vyžaduje pečlivou přípravu, svědomitý výběr textu, schopnost vystupovat před publikem, správnou výslovnost, práci s hlasem i intonací. Přítomní diváci si mohli tedy vyslechnout pestrý výběr básní, přednesený s citem a nasazením. Vítězové jednotlivých kategorií byli odměněni hodnotnými cenami, a to poukázkami do knihkupectví.

Všichni naši recitátoři (Štěpánka Kudrnková, Alžběta Vránová, Eliška Potůčková, Jan Sojka, Ludmila Ondrová, Štěpánka Doubravská, Tereza Kropáčková a Leoš Vodvárka) si zaslouží velikou pochvalu.

Jak vše dopadlo?
I. kategorie: Eliška Potůčková - 1. místo
II. kategorie: Jan Sojka - 1. místo, Ludmila Ondrová - 2. místo
III. kategorie: Štěpánka Doubravská - 1. místo
IV. kategorie: Leoš Vodvárka - 1. místo

Šesťáci na cestě za faraonem

V pátek 23. května 2025 prožili žáci 6. třídy nezapomenutelný den plný pohybu, poznání i dobrodružství.

Jejich exkurze do Prahy začala pořádnou dávkou adrenalinu, v JumpParku si naplno zasportovali, zaskákali na trampolínách a užili si společně spoustu legrace. Po sportovní části dne se přesunuli na pražské výstaviště, kde navštívili unikátní interaktivní výstavu Tutanchamon – jeho hrobka a poklady. Návštěvníci se zde mohou doslova ponořit do tajemného světa starověkého Egypta. Pomocí audioprůvodce a rozšířené reality mohli šesťáci nahlédnout do každodenního života tehdejší civilizace, poznat obávané i uctívané bohy a na vlastní kůži prožít okamžik objevení Tutanchamonovy hrobky tak, jak ho popsal sám Howard Carter před více než sto lety.
Dobrodružství však zdaleka nekončilo. Po návratu do školy na děti čekal večerní program s přespáním. Šesťáci si nejprve večer zpestřili hudebním vystoupením v režii Honzíka, Jáchyma a Pepy. Poté si zahráli na schovávanou, povídali si a sdělovali navzájem zážitky, celý večer zakončili společným sledováním filmu.

I když se nikomu nechtělo spát, únava po celodenním programu byla silnější.

Z exkurze si všichni odnesli nejen nové poznatky a silné zážitky, ale i radost ze společně stráveného času mimo lavice. Takové chvíle rozhodně stojí za to!

Branný závod 2025

V pátek 30. května se na naší škole uskutečnil ve spolupráci s ČHJ Prosetín branný den, jehož hlavní součástí se stala sportovně – vědomostní soutěž pod názvem „Branný závod 2025“.

Žáci byli rozděleni do pětičlenných soutěžních družstev dle věkových kategorií. Na devíti základních stanovištích, rozmístěných v terénu na trase dlouhé cca 2,5 km, byla prověřována nejen jejich fyzická zdatnost a zručnost, ale také vědomosti z různých oblastí, např. zdravovědy, topografie, dopravní výchovy, požární ochrany či znalosti přírody.
Naše poděkování za pomoc při organizaci branného dne patří nejen dobrovolným hasičům ČHJ Prosetín a všem dalším pomocníkům na jednotlivých stanovištích, ala také panu Petru Dostálovi i všem pedagogům.

Zhodnocení akce z pozice soutěžících:
I přes nepříznivé počasí se nám závod moc líbil. Při soutěži jsme nejen zahřáli svá těla, ale i mozek, který jsme při plnění úkolů rozhodně potřebovali. Všichni jsme závod přežili ve zdraví a bez úhony. Branný závod se určitě vydařil a už se těšíme na příští.

D. Psotová, N. Drncová a E. Potůčková

Do konce školního roku nás čeká ještě mnoho akcí, projektů, výletů a dalších aktivit. Přesto bychom již nyní touto cestou rádi poděkovali rodičům za jejich podporu a spolupráci a znovu vyzdvihli zmíněné úspěchy a úsilí našich žáků v letošním školním roce. Přejeme všem klidnou dovolenou a dětem slunečné prázdniny plné zážitků.

Zprávy ze školky

Červen je pro děti posledním měsícem plným aktivit, her a příležitostí k oslavě, které završují jejich úsilí a pokroky.

V průběhu této doby se nejen učitelé a děti připravují na prázdniny, ale také rodiče, kteří často s dětmi reflektují, co všechno se v průběhu školního roku naučily a jaké zážitky jim školní rok přinesl. Je to období, kdy přichází čas hodnocení a tento článek se tedy zaměří na základní aktivity, které se v naší mateřské škole odehrály.

Mezi hlavní události patřil **ZÁPIS do mateřské školy** v Prosetíně, kde jsme přijali 26 žádostí a 18ti z nich jsme mohli vyhovět. Výrazný zájem rodičů o umístění v naší školce nás velmi těší.

Následně proběhla čtyři **hravá odpoledne** pro nově nastupující děti, která by měla usnadnit jejich přechod do nového prostředí.

V květnu jsme uspořádali **besídky pro maminky**. Tato událost se stala nezapomenutelným okamžikem pro všechny zúčastněné. Děti se pečlivě připravovaly na vystoupení, která zahrnovala písničky, básničky a taneční čísla. Zaměstnanci školky i rodiče aktivně spolupracovali na organizaci, aby vytvořili atmosféru plnou lásky a vzájemného porozumění. Tento den nebyl pouze o oslavě **Dne matek**, ale také o posílení rodinných vazeb a sdílení okamžiků, které nás spojují.

Každá maminka obdržela vlastnoručně vyrobené dárky od svých dětí, což dodalo celé akci osobní rozměr. Přípravy na besídku byly plné emocí a radosti, kdy děti měly možnost prokázat svou kreativitu a lásku k nejdůležitějším osobám ve svém životě.

Tradičně jsme měli také **plavecký výcvik** pro předškolní děti, který zahrnoval 10 lekcí v plaveckém bazénu ve Skutči. Považujeme za velmi důležité, abychom děti seznámili s vodním prostředím a naučili je plavat, protože je to klíčová dovednost pro jejich bezpečnost.

Další významnou akcí byla oslava **Dne dětí**. Děti si zahrály hry ve třídě, proběhlo společné zpívání, pochutnaly si na zmrzlině a nakonec si i venku rozbalily dárečky.

A co nás ještě čeká? Na červen plánujeme celodenní výlet na zámek Potštejn. Tento barokní zámek, postavený v 18. století hrabětem Janem Ludvíkem Harbuval Chamaré, nám nabídne nejen krásnou architekturu a historické interiéry, ale také jedinečné zážitky z hrané prohlídky. Těšíme se moc!

V neposlední řadě se chystáme na **PASOVÁNÍ předškoláků na školáky** za přítomnosti rodičů a zástupců ZŠ a OÚ, což bude významná událost pro nás všechny. Hlavně ovšem pro děti, které se chystají na další etapu svého života. Vzpomínku na tuto akci si děti ponesou po celý život.

Tento školní rok byl tedy plný aktivit, které posílily vzájemné vztahy a přispěly k pozitivnímu klimatu v naší školce. Děkujeme všem rodičům za jejich podporu a aktivní zapojení do dění v naší škole!

Přejeme všem krásné letní dny.

ODPOLEDNE PLNÉ HER, ZÁBAVY A ADRENALINU

HASIČI PROSETÍN

SOBOTA 28.6.2025

HASIČI PROSETÍN

OD 14:00 HOD V PROSETÍNĚ

parkour

MOVAK

spousta her, soutěží a ukázek pro děti i dospělé

Tombola o zajímavé ceny

JÍZDNÍ KOLO
NOTEBOOK
DRON

SKÁKACÍ HRADY, DĚTSKÝ KOUTEK
MALOVÁNÍ NA OBLIČEJ,
EXTRAVAGANTNÍ ÚČESY

PĚNA OD HASIČŮ

Bohaté občerstvení

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

PRO DĚTI
NANUK A LIMONÁDA
ZDARMA

Okénko z FB

PRO TY, CO NEMAJÍ FACEBOOK A PRO TY, KTERÝM TYTO ZPRÁVY UNIKLY

Důležité zprávy, které proběhly na fb stránkách obce.

1 VYHLÁŠKA O MÍSTNÍM POPLATKU Z POBYTU

8.5.2025 nabyla platnosti nová obecní vyhláška o místním poplatku z pobytu. Týká se všech, kteří poskytují úplatný pobyt. Prosíme o její prostudování.

Ve zkratce:
Plátcem poplatku je poskytovatel úplatného pobytu.
Plátce je povinen vybrat poplatek od poplatníka a je povinen podat správci poplatku (tedy obecnímu úřadu Prosetín) ohlášení nejpozději do 15 dnů od zahájení činnosti spočívající v poskytování úplatného pobytu. Poplatek plátce vybírá od poplatníka. To je osoba která v obci Prosetín není přihlášená a je zde ubytována nejvýše 60 po sobě jdoucích kalendářních dnů. Sazba poplatku činí 25,- kč za každý započatý den pobytu, s výjimkou dne počátku.

Plátce má povinnost vést evidenční knihu za každé zařízení nebo místo, kde poskytuje úplatný pobyt. V této knize je povinen evidovat údaje týkající se fyzické osoby, která je ubytovaná, a to: jméno, adresu, datum narození a číslo průkazu totožnosti. Dále je povinen evidovat den počátku a den konce pobytu, výši vybraného poplatku, případně důvod osvobození od poplatku.

Od poplatku jsou osvobozeny vymezené v zákoně o místních poplatcích. V naší obci to budou např. osoby mladší 18 let; osoby vykonávající na území obce sezónní práci pro právnickou nebo podnikající fyzickou osobu; osoba nevidomá; osoba, která je považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby podle zákona upravujícího sociální služby; osoba, která je držitelem průkazu ZTP/P, a její průvodce; ...

Více informací najdete v zákoně č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích.

2 LETNÍ KINO

30. května ke dni dětí proběhlo na hřišti promítání pohádky Zlatovláska. Před samotným promítáním proběhla dětská diskotéka. V občerstvení nechyběly koktejly, párek v rohlíku ani popcorn.

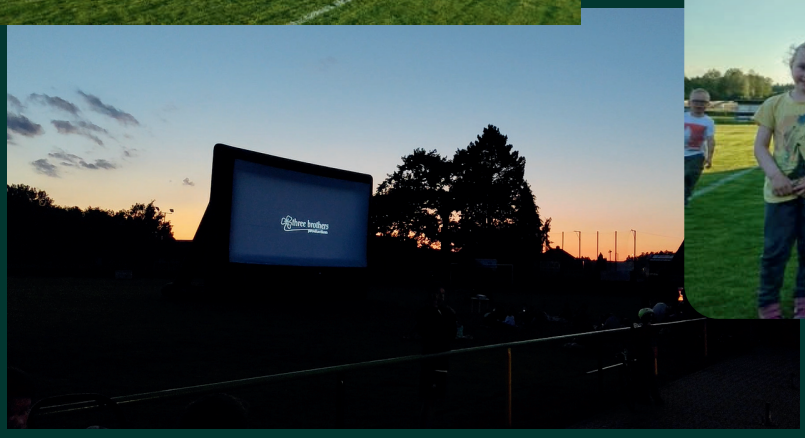

3 SEMINÁŘ ENERGIE S ROZUMEM

4. června proběhl na letním parketu Sokol Prosetín seminář Energie s rozumem, který tu pořádalo Sdružení místních samospráv České republiky.

4 SOUTĚŽ VESNICE ROKU

5. června nás navštívila hodnotící komise soutěže Vesnice roku. Myslím, že prezentace naší obce se povedla na jedničku .👍
Velice děkujeme za pomoc SK Sokol Prosetín, Hasiči Prosetín, Prosetínský Kamínek, Gril Majsters Prosetín, ČHJ Mokrýšov, Farma Slavík Mokrýšov, studentkám Univerzity třetího věku a dědům pamětníkům.

SANTINIHO ARCHITEKTURA V CHLUMCI NAD CIDLINOU

Autor a foto: Pavlína Bezchlebová

Ve středu 21. května jsme se studentkami U3V jako zakončení školního roku 2024/2025 navštívili zámek Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou.

Tento zámek patří k nejvýznamnějším barokním stavbám u nás a rozhodně stojí za návštěvu. Čisté linie, světlé barvy pískovce a vzdušný prostor architekta Jana Blažeje Santini-Aicheleho stavitel František Maxmilián Kaňka dotáhl k naprosté dokonalosti. Tři čtvercová křídla přiléhající na koso k válcovému jádru Vás nepřestanou udivovat. Počet dveří ve vstupní hale je jako z filmu Císařův pekař a stejně tak by se tam mohl člověk motat, i když nejsou jednotlivá křídla průchozí.

Mramorový sál

Všechny místnosti jsou krásně prosvětlené a jediné, co Vás při poslouchání průvodce zarazí, je, kde všichni spali, když projdete jen dvě ložnice.

Po prohlídce si můžete odpočinout v krásné kavárně, projít se obrovským anglickým parkem, v němž je udělaná pohádková poznávací stezka pro děti, nebo zajít do hřebčína a obdivovat zlatohřívé plemenné koně Kinských jako z pohádky o ptáku ohniváku.

Kavárna v bývalé orangerii

Kromě rozsáhlé historie rodu Kinských se můžete těšit např. i na zajímavosti ohledně vzniku Velké pardubické steeplechase. A zjistíte, že sedláci u Chlumce vlastně nedopadli zas tak špatně, jak se učíme ve školách. Jejich úsilí se jim totiž nakonec vyplatilo a nevolnictví bylo císařem Josefem II. zrušeno, o což usilovali.

Interiér zámku Karlova koruna

Ochrana životního prostředí je pro naši obec prioritou

Elektrospotřebiče jsou běžnou součástí našeho každodenního života a jen těžko si ho bez nich dokážeme představit.

Elektroodpad je tak v současné době jedním z nejrychleji rostoucích druhů odpadu. Pro zajištění sběru a recyklace již vysloužilých elektrozařízení si naše obec vybrala ke spolupráci kolektivní systém ASEKOL. Elektroodpad obsahuje řadu zdraví škodlivých materiálů a díky zajištění ekologické recy-klace vysloužilých elektro-zařízení přispíváme k ochraně životního prostředí. Recyklace navíc umožňuje opětovné ma-teriálové využití a patří mezi zá-kladní principy cirkulární ekonomiky. Míra opětovného materiálového využití je velmi vysoká a dle jednotlivých typů výrobků dosahuje až 95 %.

Certifikát environmentálního vyúčto-vání vyčísluje přínos naší obce k ochraně přírody v roce 2024. Vyplývá z něj, že díky množství námi ode-vzdaných elektrozařízení jsme uspořili 1,07 MWh elektřiny, 77,56 litrů ropy, 41,59 m^3 vody a 0,25 tun primárních surovin.

Navíc jsme snížili emise skleníkových plynů CO_2 ekv. o 0,34 tun, a produkci SO2 ekv. (který zapříčiňuje okyselování prostředí) o 4,18 kg.

Jakým rozsahem naše obec konkrétně přispěla k úsporám na životním prostředí, se dozvídáme z environmentálního vyúčtování zpracovaného společností ASEKOL. Díky zodpovědné recyklaci vznikají úspory vyčíslené např. na spotřebu elektrické energie, primární suroviny, vodu, okyselování prostředí a produkci skleníkových plynů.

Každý kus vytříděného elektra se počítá, což dokazuje příklad 100 vytříděných notebooků, které uspoří 10 MWh elektřiny. Takové množství odpovídá 3leté spotřebě elektřiny rodiny žijící ve standardním bytu. Za 100 kg vytříděných elektrospotřebičů se ušetří takové množství ropy, které by stačilo na výrobu benzínu pro cestu z Prahy do Paříže. Děkujeme všem, kteří pečlivě třídí odpad a přispívají tak k ochraně životního prostředí a trvalé udržitelnosti.

*Environmentální vyúčtování je vypočítáváno pomocí studie životního cyklu výrobku (tzv. LCA – Life Cycle Assessment), která vypovídá o dopadech výroby a recyklace jednotlivých elektrozařízení na životní prostředí. Studie zohledňuje všech 6 skupin elektrospotřebičů, jejichž zpětný odběr kolektivní systém ASEKOL zajišťuje.

Naši jubilanti:

V tomto pololetí oslavili krásné narozeniny:

Oldřich Doubek z Prosetína 75 let
Josef Kysilko z Prosetína 75 let
Ladislav Lohnický z Prosetína 80 let
Naděžda Maňhalová z Prosetína 94 let
Anna Petružálková z Malinného 95 let
Vítězslav Picek z Prosetína 90 let
Václav Prášek z Prosetína 92 let
Zbyněk Slavík z Mokrýšova 80 let
Danuše Švandová z Prosetína 90 let
Jiří Tomiško z Prosetína 75 let

Všem jmenovaným srdečně blahopřejeme a přejem vše nejlepší do dalších let!

Nové NAROZENÍ

Jakub Hubený 9.12.2024
Vojtěch Šikl 27.2.2025
Tereza Mrštíková 26.4.2025

Rodinám blahopřejeme a přejeme mnoho zdraví!

V posledních měsících nás navždy opustili:

4. února Karel Kajzrlík
6. března Oldřich Drnec
6. dubna Miroslava Malinová
2. května Jindřiška Boušková
6. května Josef Medek

Hlubokou soustrast pozůstalým.

V KAPLIČCE SE DĚLY ZÁZRAKY

Autor a foto: Lucie Šiklová

Koncem května se souhrou mnoha náhod zrodil nápad uspořádat v Prosetíně výstavu umění.

Hned na začátku jsme se potýkali s drobným problémem. Jak víte, nemáme výstavní síň. Tuto úlohu tedy musela převzít naše krásná stoletá kaplička. Vzhledem k plánovanému odhalení pocty kameníkům se věci daly rychle do pohybu a do týdne byla výstava na světě.

Při příležitosti odhalení sochy kameníka na předzahrádce u kaple 5. června se uvnitř konala vernisáž. Vystaveno bylo 37 děl jedenácti autorů. Mezi vystavenými díly byly malby, kresby, plastiky ze skla i kamene, odlitek, fotografie i enkaustika. Bylo velmi příjemným překvapením, že výstava přilákala desítky návštěvníků nejen z Prosetína. I sami umělci byli nakonec překvapeni, kolik šikovných lidí zde v sousedství žije a tvoří. Velké poděkování a uznání patří všem, kdo šli „s kůží na trh“ a zapůjčili své práce. Byli to paní Tamara Bohuňková, slečna Veronika Marboe ml., paní Simona Divilová, paní Šárka Modráčková, paní Veronika Marboe, paní Vlasta Ročňáková, slečna Eva Kučerová, paní Květa Fialová, pan Jiří Louthan, pan Antonín Zach a pan Martin Bakrlík.

Děti z mateřské školky přivítaly Kameníka. Autorem sochy z borového dřeva je pan Pepíno Jirásek z Duman u Přelouče.

Za zmínku stojí také zaujetí mnoha návštěvníků samotnou kaplí. Ukázalo se, že i někteří starousedlíci byli uvnitř poprvé. Během setkání na výstavě se tak rodily další nápady a přání. Uspořádáme příště výstavu fotografií krásného okolí naší vesničky? Nebo snad na Vánoce v kapličce vystavíme betlémy? Budeme rádi, když nám i Vy povíte o svých nápadech! Na těchto akcích je nakonec to nejlepší, že máme příležitost se potkat a popovídat.

ŘEŠENÍ JSME MY!

Autor a foto: Lucie Šiklová

A co teď mám dělat? Kdo mi pomůže? Tak se v poslední době ptá stále více z nás.

Demografická křivka je neúprosná, přibývá starších lidí, kteří zůstávají sami a mají problém se zajištěním svých základních potřeb, ale i zajištěním občasné dopravy k lékaři nebo na nákup.
Organizace poskytující sociální služby v místě bydliště jsou přetížené a bojují s nedostatečnou kapacitou.
S problémy se potýkají i mladé rodiny. Babičky a dědové chodí ještě do práce a sehnat i jen občasné hlídání pro nejmenší děti je často velký problém.

Chceme to změnit. Zatím hledáme cesty, jak si pomoci mezi sebou – lidsky, jednoduše, sousedsky. Hledáme nápady a zkušenosti. Víte, jak se to dělá jinde, znáte příklad dobré praxe? Dejte nám tip! Hledáme studenty, aktivní důchodce, rodiče na rodičovské, kohokoli, kdo by mohl a chtěl pravidelně pomáhat a ocenil menší výdělek. Hledáme dobrovolníky, kteří by rádi věnovali chvíli svého času – na povídání, doprovod, hlídání nebo jen „být tu“ pro druhé.

Kontakt: Mgr. Lucie Šiklová
tel: 777 151 944 prosetinskykaminek@gmail.com

Jste na druhé straně a potřebujete pomoci? Ozvěte se, dejte o sobě vědět a třeba se podaří propojit právě Vás s hlídací babičkou, ochotnou sousedkou nebo zdatným řidičem, který Vás čas od času zaveze na nákup.

Máte rádi děti a máte volnou chvíli?
Připojte se k nápadu

HLÍDACÍ BABIČKA, DĚDA

Hledáme ochotné seniory, kteří by rádi pomáhali s hlídáním dětí místním rodinám.
Hlídání probíhá v předem domluvený čas a za dohodnutou odměnu.
Jde o milou sousedskou výpomoc.
Hlídací babičku propojí s rodinou Prosetínský Kamínek:
tel. 777 151 944, prosetinsky kaminek@gmail.com

2. ROČNÍK ŽULA HOKEYBAL CUPU

Autor a foto: David Pražan

V sobotu 7. června proběhlo druhé kolo dlouho avizovaného turnaje ŽULA HOKEYBAL CUP 2025.

Do soutěže se přihlásilo 6 skvělých týmů nejen z hokejového prostředí a všichni dorazili s výbornou náladou a natěšeni na utkání. Loňští vítězové Zítra 3 body tak obhajovali titul a měli velkou konkurenci. Raccoons, Kajmani, Poprvé v ruce, Hasiči (alias Starboys) a Divočáci jim to nedali zadarmo. Nakonec zvítězil tým Poprvé v ruce.

Ačkoliv nám počasí zpočátku nepřálo a vypadalo to, že nám celý den propršího, nakonec byly chladnější teploty a občasná sprška příjemné, hlavně pro hráče.

Jako skvělé občerstvení nám Grilmajstři Prosetín připravili prasátko na rožni, na kterém si mohli pochutnat i diváci.

Ještě jednou děkujeme všem sponzorům a těšíme se na další sezónu!

Dolování v Mrákotíně

Autor a foto: Josef Zelenka

Malá obec Mrákotín s katastrálním územím Mrákotín u Skutče se nachází v jižní části okresu Chrudim. Ves i s přináležitou částí Oflenda se rozkládá podél Mrákotínského potoka. Na území mimo osídlení převládají pole, v menší míře jsou zde louky a pastviny. Zalesněny jsou v jižní a západní části jenom velmi malé plochy.

Z geologického hlediska je to zde velmi zajímavá oblast. Jihozápadně od středu obce je skalní výběh břidlice s výskytem graptolitů[1]. Stopy po těžbě břidlice jsou na mnoha místech patrné dodnes. Břidlice se využívala podle kvality jako krytina střech, nebo na obklady. Málokdy měla jiné využití. Pro stavební účely bylo výhodnější těžit a používat žulu které bylo kolem dostatek i když tato těžba ve větší míře započala až v druhé polovině 19. století. Větší část Mrákotína před dvě stě lety měla stavby dřevěné[2], kámen se používal pouze na základy a části kde byla pec s komínem. Jenom několik staveb mělo zdivo kamenné, většinou ze sbíraného kamene a to mnohdy obytná místnost byla stejně roubená. Cihly se v té době na venkově v podstatě nepoužívaly. Byly pro obyvatele venkova drahé a pálení cihel byla výsada šlechty. Nejstarší cihelny v okolí známe panskou v Bezděči-Dolívce, panskou ve Zdislavi, na Včelákově a na Košumberku. Dekretem císaře Františka II. je povoleno pálit cihly městům a obcím. Vznikají tak postupně cihelny Mrákotínu nejblíže ve Skutči, v Hlinsku, v Dědové, nebo v Blatně. Teprve výnosem císaře Františka Josefa I. je povoleno volně pálit cihly komukoliv, kdo splní určité podmínky. V okolí se tak začaly budovat cihelny, a toto přetrvalo v podstatě až do 2. světové války. Tyto provozy vznikaly průběžně a také z různých důvodů i zanikaly. Nejčastějšími zřizovateli byli zemědělci a cihly se začaly uplatňovat na venkovských stavbách. Byly také cenově dostupnější. V okolí tak vznikají cihelny ve Žďárci u Skutče, ve Vrbatově Kostelci, v Luži, v Radimi, v Bělé, v Podlažicích, v Habrovči, v Dolním Holetíně, další tři v Hlinsku, v Rychnově, v Krouně, v Otradově, v České Rybné[3]. Vraťme se ale k hlubinnému dolování v Mrákotíně. V říjnu 2024 mě Petr Kapitola upozornil na zajímavý záznam ve Vlastivědném sborníku východočeském 1929, kde se uvádí starý nález před mnohými lety denáru krále Vladislava II.[4] v poloze Na zbytcích[5] za šachtami. To je v oblasti mezi Mrákotínem a Horním Prosetínem. Před dvě stě lety zde byla pole a pravděpodobně už o několik století dříve se tady využívala zemědělská půda. Lokalita se nachází v nadmořské výšce 435 m. Z geologického pohledu má tady Mrákotín další pozoruhodnou zajímavost.

Katastrální území Mrákotín u Skutče. Zdroj: mapy.cz 2019-2021

Naštípaná břidlice na vrcholu kopce nazývaném Na velké skále. Foto: Zelenka 2024

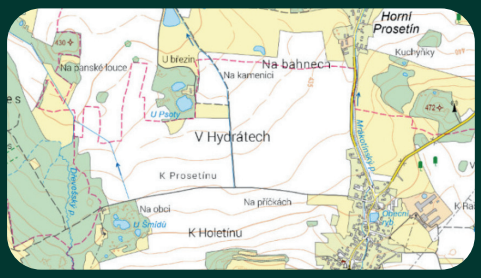

Výřez ze současné katastrální mapy. Zdroj: CUZK

Pod povrchem se nalézá malá pecka vápencové horniny, takzvaného hydrátu.

Na mapě katastru z roku 1839 jsem jenom v této oblasti našel 16 malých pozemků, kde by měly být šachty. Zakreslené jsou i na mapě 3. vojenského mapování v podobě malých čtverečků.

Výřez z mapy stabilního katastru 1839. Zdroj: CUZK Archiv.

Výřez mapy z 3. vojenského mapování z let 1869–1885. Zdroj: CUZK Archiv.

O dolování hydrátu v Mrákotíně se jinak v paměti lidí nedochovalo nic. Byla to tak běžná součást života zemědělského venkova, že nikoho ani nenapadlo tuto činnost zaznamenat. Jenom katastrální mapa si pamatuje název V Hydrátech.

Těžba hydrátu byla pro místní hospodáře přivýdělkem, kterému se věnovali většinou mimo hlavní zemědělskou sezonu. Nevíme, jak šachty vypadaly, ale můžeme si to připodobnit k jiným malým důlním dílům. Šachty byly jenom několik metrů hluboké, některé se v dolní části rozšiřovaly, a prováděla se dobývka do stran, nebo se udělala boční štola. Zde pro se bezpečnost prováděla výdřeva. Ústí šachty bylo osazeno jednoduchým rumpálem pro přepravu natěžené suroviny, někdy bylo zakryto stříškou kuželovitého tvaru, jako ochrana proti dešti. Do šachty se sestupovalo po krátkých žebřících.

Důvod ukončení dolování také neznáme. Příčin mohlo být několik. Nekvalitní surovina, konkurence, zaplavování šachet vodou, nebo také zákony a daně. Šachty byly zasypány a plocha využívána už jenom jako zemědělská půda.

V předválečném období už v krajině nebylo k poznání, že se tu někdy dolovalo. Na leteckém snímku z roku 1937 je vidět v severovýchodní poloze poslední stopa po šachtě. Zarostlé místo stromy a keři bylo později také odstraněno, terén vyrovnán a pozemek se stal součástí pole. Současná katastrální mapa zná už jen dvě místa, kde byly šachty, a to s parcelními čísly 695 a 699. Ostatní byly z map odstraněny a pozemky získaly stejné číslo jako pozemek v kterém se nacházely.

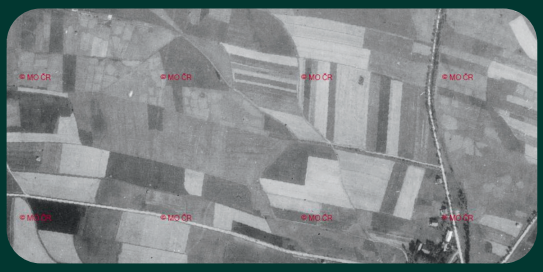

Letecký snímek z roku 1937 kde je vidět už jenom jedno místo dolování zarostlé keři a stromy. Zdroj: CUZK Archiv, MO ČR.

Poslední dvě malé parcely č. 695 a č. 699 v místě šachet, které zůstaly zakresleny v současném katastru. Zdroj: CUZK, ortofoto.

Na některých novodobých leteckých snímcích je dobře vidět lokalita dolování a jejího zániku. Půda má zde rozdílné zbarvení způsobené zbytky hydrátu, navezenou zeminou kvalitnější bonity a rozdílnou vlhkostí zeminy.

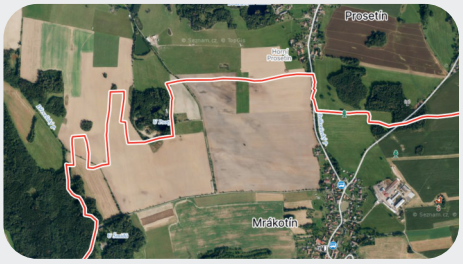

Letecký snímek z let 2019 – 2021 dobře vykresluje rozdílnosti v orné půdě na místě dolování. Zdroj: CUZK.

Na pozemcích jsou při bedlivém sledování a procházení terénu vidět propady půdy. V některých se zadržuje voda. V některých místech se zdá, že díky narušení povrchu a hloubení šachet dochází k průsakům spodní vody. Někde bývá propad půdy dvacet až třicet centimetrů. Podařilo se mi odebrat i několik vzorků hydrátu.

Více jsem o dolování v Mrákotíně nezjistil. Třeba časem někdo přeci jenom objeví někde nějaký ten záznam, zprávu, nebo archiválii, která by se týkala důlní činnosti v této zajímavé lokalitě.

Výřez z fotografie – pohled na zemědělskou úrodu v oblasti dolování a její nesourodost. Převzato z internetu. Foto: Karel Kubeš, 2019.

Místo jednoho z propadů půdy který je kolem 20 cm. Foto: Josef Zelenka, říjen 2024.

Vzorek odebraného vápenného hydrátu. Foto: Josef Zelenka, říjen 2024.

Přestože tento článek je především o dolování v Mrákotíně, nedá mi to, abych se nepodělil o poznatky z historie tohoto místa. Písemné prameny ke zdejšímu Mrákotínu se v podstatě skoro žádné nezachovaly, a tak následující text je sepsán na základě znalosti zdejší krajiny, badatelské činnosti se zaměřením především na středověk, porovnáváním podobných nebo blízkých lokalit a informací o nich, práce jiných autorů, vlastních úvah a teorií. Nemusím mít tedy ve všem úplně stoprocentní pravdu a třeba časem práci doplním o nové poznaní, či tak učiní jiní.

Založení Mrákotína

Přes toto území vedla velmi stará obchodní stezka. Tato větev jedné z obchodních tras vedla od Podlažic, přes Chacholice, Kostelec (Vrbatův), kde byl opevněný kostel, Týn, pod tvrzí v Cejřově, kolem hradiště v Prosetíně do Mrákotína a dále pokračovala do Holetína, kde se spojila s další obchodní stezkou, a do Hlinska.

Kníže Boleslav I. začal budovat hradební soustavu nejen podél řeky Bóbr v délce přes 130 km (v dnešním Polsku), ale také vnitřní mezi Přemyslovci a kmenem Charvátů (později pojmenovaní jako Slavníkovci). Jako první zavedl ražbu českých mincí a s tím také daně, cla a poplatky. Osazoval hraniční tvrze a celnice. Ostatně tak se začali chovat i Charváté. Sice v té době nebudovali hraniční tvrze v takové síle jako Boleslav I., ale celnice ano. Byl to velmi dobrý zdroj příjmů. Rovněž začali razit vlastní měnu, což se Přemyslovcům zrovna moc nelíbilo. Po vyvraždění Slavníkovců roku 995 Vršovci (dříve přisuzováno Přemyslovcům) a po vyvražďování Vršovců Přemyslovci v letech 1003, 1014 a 1108 se zcela změnily politické a mocenské poměry v zemi.Hraniční tvrze bez hospodářského zázemí už po ztrátě přemyslovského území ve Slezsku, Wraclawsku a kontroly nad dálkovou východní obchodní trasou zůstávají bez ekonomického zajištění a také se ztrácí jejich hraniční význam. Tyto tvrze zanikají, jsou opuštěny a jsou pro nás dnes bezejmenné. V té době nebyl po jejich zániku důvod o nich cokoliv zaznamenávat. V nejbližším okolí Mrákotína se jednalo o tvrze u Štěnce, Zdislavi, Štěpánova, Cejřova, Prosetína, Lukavice – mající stejný stavební a poziční charakter. Možná zde byly i další tvrze, kde byly valy rozmetány a místo překryto pozdější zástavbou. Což by mohl být i případ dolního Dachova, nebo Kamenice (později Luže).

Tato přemyslovsko-charvátská hranice zaniká, ale hranice mezi Čechy a Moravou zůstává a s ní obchodní stezky, újezdy s vazbou na dálkové trasy a také zůstávají celnice jako stále dobrý zdroj příjmů. Ostatně právě vladycký rod Vrbatů na tomto zbohatl a mohl být později štědrým donátorem kláštera v Podlažicích, což nejspíše dělal zištně aby si zajistil rodovou pozici na území. Některé celnice byly v provozu až do počátku 17. století.

V souvislosti s obchodní trasou, službami na nich poskytovanými a celnicemi, bych vznik Mrákotína kladl už do 2. poloviny 10. století. Zatím nejstarším dokladem, že tu vedla obchodní stezka, je již zmiňovaný nález stříbrného denáru krále Vladislava I. (II.), který vládl v letech 1158–1172. Dalším vodítkem může být nejstarší záznam o obchodní cestě v sousedním Holetíně z roku 1144.

Název Mrákotína

V době na přelomu tisíciletí byla zdejší krajina porostlá převážně dubo-habrovými lesy. Vytvořená cesta byla zastíněna korunami stromů a v plném vegetačním období zde bylo šero, neboli staroslovansky „mraka“. Od tohoto výrazu máme dodnes v meteorologii a běžné řeči pojem mraky. Stejně nebo podobně jsou pojmenována i jiná místa shodného charakteru, třeba Mrákavy, které se i v současnosti nacházejí v lesích. Koncovka v názvu – ín vyjadřuje fiskální význam místa.

Je velmi běžný omyl, že místa byla pojmenována obvykle podle lokátora, neboli zakladatele. Není to tak v mnohých případech. Často to bývalo obráceně. Dotyčný, který byl osazen na určité místo, aby jej spravoval a vedl, byl pojmenován podle názvu místa.

V raném středověku platilo rodové, dědinské právo, a tak se pozice vedení dědiny, tvrze, celnice dědila. Později, někdy kolem přelomu 13. a 14. století, bylo toto právo nahrazováno právem německým, vznikají rychty a postavení rychtáře se opět dědí, pokud rod nezanikne po mužské linii, nebo se rodina odstěhuje či nenastanou jiné politické nebo vojenské události. Takovým příkladem může být nedaleký Dachov a příjmení Dachovský, kdy tento rod vedl rychtu po dlouhé generace (což je i jedna z indicií, že na dolním Dachově mohla být tvrz).
Pokud Mrákot v 16. a 17. století vedl rychtu, musel to být velmi starý rod. Jeho jméno však úplně mizí a mezi zdejšími poddanými se už nevyskytuje. V roce 1651 je rychtářem Václav Vojta[6]. To, že rod Mrákotů se zde v tomto roce už neobjevuje, mohlo být zapříčiněno událostmi Třicetileté války.

Štětovaná cesta nad Mrákotínem směrem k Holetínu. Foto: Josef Zelenka, 2024.

Znak a vlajka obce Mrákotín

V roce 1996 obec Mrákotín dostala do znaku a na vlajku symbol okřídleného koně, který vycházel z historických podkladů dochované pečeti z roku 1695. Nikdo si ale asi nekladl otázku proč zrovna okřídlený kůň a co má toto vyobrazení znázorňovat.
Opět symbol souvisí se starou obchodní cestou vedoucí přes Mrákotín. Ve středověku platilo pro trasy takové všeobecné pravidlo: co nejkratší cestou a suchou nohou. Nikomu se už tehdy nechtělo něco dalece objíždět, natož se někde bořit v mokřinách. Cesta vedla od středu obce k dnešnímu domu čp. 106, kde se stáčela k vrcholu kopce nazývaného Na velké skále, podél hřbetu k vysílači a dále k Holetínu, kdy tento poslední úsek je již dnes plně zaniklý. Pouze v místech polí se nám v katastrální mapě dochovaly názvy „U mrákotínské“ cesty a „K Mrákotínu“. Na dochovaném úseku, který není překrytý asfaltem, je dodnes vidět staré štětování cesty v celé šíři. U běžných polních a lesních cest se toto nedělalo. Zdarma to také nikdo nedělal. Za údržbu cesty a dobrou sjízdnost byl vybírán poplatek. Asi tak jako dneska platíme dálniční známky.

Proč vedla cesta zrovna tudy? Protože z jedné strany tekl Mrákotinský potok a kolem něj mokřiny, a z druhé strany Dřevešský potok, kde byly rovněž mokřiny. Cesta vedla tedy tudy, ale bylo zde větší stoupání do kopce. To byl další zdroj příjmů pro Mrákotín. Od středověku s přesahem až do první poloviny 19. století se provozovalo tak zvané „přísprěží“ na cestách, kde bylo stoupání do kopců a byla to pro naložený povoz a jeho potah překážka. Pro ves to však byla příležitost. K povozu připřáhli jednoho nebo dva koně a ti pomohli vytáhnout povoz až na horizont kopce. Samozřejmě za úplatu. Pro Mrákotín a panství to musel být velmi významný zdroj příjmů, když jim do znaku byl dán okřídlený kůň.

Kuchyňky

Nemohu opomenout ještě jedno historicky zajímavé místo. Sice se už nenachází v katastru Mrákotína, ale je v jeho blízkosti na obchodní trase, která tehdy Mrákotínem procházela. Jedná se o lokalitu, která je v mapách označená jako „Kuchyňky“, a je u konce Horního Prosetína na cestě od hradiště.
Takových míst najdeme v Čechách mnoho. Stejného názvu, nebo názvu podobného: Kuchyně, V Kuchyni, Nad Kuchyní, Kuchyňka, V Kuchyňkách a podobně. I některé rybníky mají takové pojmenování. Společné krom názvu mají to, že se nachází na starých frekventovaných obchodních cestách, jsou na samotě mimo osídlení. Mívají nedaleko od sebe vodoteč, pramen nebo rybník. Dále zde měly provozovatelé Kuchyněk haltýř na uchovávání živých nalovených ryb.
Ano, jsou to podobná místa jako dnes, kdy máme motoresty u hlavních silnic a stojících mimo osídlení. Tehdy se kupci a formani také potřebovali na cestách najíst. Nevozili sebou velké zásoby jídla aby si ho po cestě připravili. Častým jídlem ve středověku byla menší hospodářská zvířata, kaše, chleba, nějaké ovoce, zelenina a hlavně ryby. Když přijel kupec a chtěl se najíst, nemohl mu Kuchyňka povědět „počkej, jdu něco nalovit“. A skladovat delší dobu zabité ryby také nešlo. Proto měli haltýř, rybu hned vylovili a připravili. Na těchto místech bývala dřevěná stavba na bydlení a s prostorem pro vaření. Haltýře a stavby dávno zmizely, zůstaly jenom názvy a příjmení provozovatelů Kuchyňka.
Aby se Kuchyňka uživil, musel mít Kuchyňku na trase s čilým ruchem, a tak ta zdejší nepřímo dokládá prosperitu Mrákotína ve své době.

[1] Graptoliti vyhynulí mořští strunatci – viz Geopark Železné hory
[2] Mapy Stabilního katastru 1839
[3] Archív Muzea Luže: Cihelny Čech a Moravy
[4] Vlastivědný sborník východočeský, 1929, 4.díl, str.140 : (Postl, K.V.Adámek) ,….byl nalezen u Mrákotína v poloze Na zbytcích, za šachtama, peníz z jehož nápisu byla zřetelná slova: Wladislaus rex, ...(moje pozn.: stříbrný denár, přeložený opis: Vladislav král. Jako kníže vládl od roku 1140 pod jménem Vladislav II. a v letech 1158 – 1172 jako Vladislav I., druhý český král rodu Přemyslovců).
[5] Zbytkami se nazývaly pozemky o velmi malé výměře. Místo s názvem ‚Na zbytcích‘ bylo pojmenováno v katastrálních mapách na ‚V Hydrátech‘.
[6] Soupis poddaných podle víry 1651, Kraj Chrudimský.

Okénko z Kroniky

Autor: kronikář v r. 1962

V roce 1962 měl kronikář potřebu písemně zachytit několik pověstí týkajících se naší obce a našeho okolí. Legenda o loupežném rytíři Cejřovi je celkem známá (vloni si ji děti mohly prožít na našem „přívesničáku“). Původ názvu obce asi také nemusím dlouze popisovat. Kdo ale slyšel o prosetínské „Amazonce“? Pro připomínku pamětníkům, kteří si určitě rádi přečtou zápis z kroniky, a pro ty, co mají rádi pověsti a legendy, opět přispívám citací z kroniky zápisem s krásným nadpisem:

„Z dob šerých a dávných“

I. Úvod

Každý člověk má zájem o vše, co se týká jeho rodiště nebo bydliště, ať to jsou přírodní krásy, výstavné budovy z nové doby nebo i staré památky po našich předcích. Uprostřed toho všeho žijeme a často si ani neuvědomujeme, jak se za naší paměti mění a změnilo už ledacos staré stavby mizí, vznikají nové, zlepšuje se vzhled cest a silnic a my si už často neuvědomujeme, jak naše obec vypadala dříve. A to jsou změny, které vznikly jen za dobu jednoho lidského věku, za naší paměti. V tom, jaké to bývalo v našem rodišti nebo bydlišti před staletími, o tom víme často velmi málo. Nevíme, kteří lidé tu žili a jak žili, čím trpěli, jak se bránili útisku, jak pracovali a tvořili díla, která se leckde zachovala až do naší doby. Podíváme-li se do starých zápisů, dočteme se tam o osudech panských rodů, kterou bitvu kde vyhrál, čím se proslavil, jak rozmnožoval svůj majetek. Málo se však dočteme o tom, jak žili prostí lidé ve městech a na vesnicích.

Bylo jistě zajímavé vědět, jak to u nás vypadlo např. před 500 léty a ještě dříve, jak vypadala tvrz „prosetínská“, jak krutý vyl osud robotníků za vlády Jiřího z Poděbrad, co všechno se tu odehrálo za těch 300 let roboty. Pak přišla doba, kdy byly u nás otevřeny žulové lomy. Přistěhovali se noví lidé, kteří těžce pracovali a bojovali za svá práva na slušný život, byla tu postavena dráha, vystavená budova školy, přibývalo pěkných domků. Co událostí, veselých i smutných, proběhlo za ta léta! A o tom všem máme jen kusé zprávy zlomku událostí, většina z nich není zaznamenána vůbec.

Podívejme se zpět do historie a do časů dávných a zachyťme alespoň zlomky toho, co tvoří minulost našeho kraje, naší vesnice. Nechme promluvit staré a často zaprášené pamětníky oněch slavných i smutných dob, z nichž vyrostla naše současnost, nechme promluvit i žijící pamětníky, kteří mohou leckterou událost osvětlit jako přímí její účastníci. A nebude-li něco tak přesně, pak ať nám každý odpustí, vždyť paměť lidská zachová jen vybledlý obrázek oněch někdy tak živých událostí.

Pokračování v příštím čísle...

PROSETÍNSKÝ ZPRAVODAJ

REDAKČNÍ RADA: MGR. PAVLÍNA BEZCHLEBOVÁ, ING. MICHAL VYCHROŇ, MARTIN VÍT, ING. ZUZANA DRNCOVÁ

E-MAIL REDAKCE: REDAKCEZPRAVODAJE@PROSETIN.EU
FOTOGRAFIE: BC. MICHAELA VÍTOVÁ, ARCHIV, AUTOŘI ČLÁNKŮ

PODEPSANÉ ČLÁNKY VYJADŘUJÍ NÁZORY AUTORŮ A NEMUSÍ BÝT TOTOŽNÉ SE STANOVISKEM VYDAVATELE.

ZPRAVODAJ VYDÁVÁ OBEC PROSETÍN NÁKLADEM 300KS/4X ROČNĚ.
JE ZDARMA DISTRIBUOVÁN DO SCHRÁNEK OBČANŮ NA ÚZEMÍ OBCE PROSETÍN, MALINNÉ, MOKRÝŠOV A JE K DISPOZICI I V ELEKTRONICKÉ PODOBĚ NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH OBCE. ZVEŘEJŇOVANÉ FOTOGRAFIE V TOMTO ZPRAVODAJI JSOU REPORTÁŽNÍHO CHARAKTERU A NEJSOU V ROZPORU S NAŘÍZENÍM EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 O OCHRANĚ OSOBNÍCH ÚDAJŮ („GDPR"). PROSETÍNSKÝ ZPRAVODAJ JE ZAPSÁN DO EVIDENCE PERIODICKÉHO TISKU MINISTERSTVA KULTURY ČR POD EVIDENČNÍM ČÍSLEM E 11940.